

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaromíra Klepše a soudců JUDr. Ing. Viery Horčicové a JUDr. Vladimíra Gabriela Navrátila v právní věci

žalobce: P. O.
zastoupeného JUDr. Tomášem Vymazalem, advokátem
se sídlem Wellnerova 1233/3C, 779 00 Olomouc

proti

žalovanému: Generální ředitelství cel
sídlím Budějovická 1387/7, 140 00 Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 11. 2023, č. j. 53529/2023-900000-711

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 11. 2023, č. j. 53529/2023-900000-711 je **nicotné**.
- II. Žalovaný je **povinen** nahradit žalobci náklady řízení ve výši **15.342 Kč** k rukám advokáta JUDr. Tomáše Vymazala ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění

I. Předmět věci

1. Žalobce se žalobou ze dne 7. 2. 2024 domáhá obrany proti úkonům žalovaného, jimiž žalovaný dne 21. 8. 2023 odmítl poskytnout k žádosti žalobce ze dne 21. 7. 2023 tzv. nezájmové odposlechy a zamítl (dne 13. 11. 2023) stížnost žalobce proti postupu celního orgánu. Rovněž se žalobou domáhá toho, aby soud žalovanému zakázal pokračovat v porušování práv žalobce spočívající v neposkytnutí nezájmových odposlechů, které byly pořízeny v trestní věci vedené Generálním ředitelstvím cel, Odborem GRČ 75.5 - Pátrání Ostrava, evidované pod č.j. T-5707/TS-21/2013.
2. Z obsahu žaloby vyplývá, že se žalobce žádostí ze dne 21. 7. 2023 domáhal zpřístupnění tzv. nezájmových odposlechů, které byly pořízeny v trestní věci vedené mimo jiné proti žalobci. Dotčená trestní věc byla v vedena policejním orgánem - Generálním ředitelstvím cel, Odbor GRČ 75.5 - Pátrání Ostrava pod č.j. T-5707/TS-21/2013. Trestní řízení již bylo ukončeno rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 12. 2019, č.j. 34 T 7/2017-10529 ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 25. 1. 2023, č.j. 5 To 54/2020-12045
3. Žalovaný přípisem ze dne 21. 8. 2023 odmítl žádosti vyhovět z důvodu ochrany práv třetích osob. S tímto odůvodněním se žalobce neztotožnil a 6. 9. 2023 se bránil proti tomuto sdělení stížností k žalovanému. Žalovaný stížnost dne 13. 11. 2023 zamítl, setrval na svém postoji, nad rámec předchozího posouzení žádosti konstatoval, že jeho závěry jsou v souladu s názorem Nejvyššího státního zastupitelství ČR, analytického a legislativního odboru vyjádřeného v dokumentu „*Problematika poskytnutí archivních záznamů odposlechů telekomunikačního provozu obviněnému*“ ze dne 13. 4. 2021, sp. zn. 1 SL 712/2021.
4. Současně se stížností k žalovanému žalobce podal stížnost k ministerstvu financí, které ji dne 20. 9. 2023 považovalo za předčasnou. Poté, co žalovaný dne 13. 11. 2023 vyřídil stížnost, žalobce ještě požádal 5. 1. 2024 o přešetření tohoto způsobu vyřízení stížnosti ze dne 6. 9. 2023. Ministerstvo financí žalobci dne 16. 1. 2024 sdělilo, že ve věci není pravomocné a doporučilo žalobci se obrátit na Vrchní státní zastupitelství v Olomouci.

II. Žaloba

5. Žalobce s postupem žalovaného nesouhlasí. Namítl, že v rámci trestního řízení, ve kterém jsou zajišťovány odposlechy telekomunikačního provozu, jsou tyto policejním orgánem selektovány na ty, které budou použity v trestním řízení jako důkaz, a ty, které jsou dle subjektivního názoru policejního orgánu jako tzv. nezájmové pouze archivovány. Podle žalobce i odposlechy nemající podle přesvědčení policejního orgánu důkazní hodnotu, mohou s věcí souviset v tom smyslu, že se týkají okolností vyšlých najevo ve spojitosti s projednávaným skutkem. Nelze za této situace souhlasit s tím, že je to jen a pouze policejní orgán, který je oprávněn posoudit, který důkaz bude v řízení použit a který nikoliv. Nelze přitom přehlédnout, že při selekci zájmových a nezájmových odposlechů se policejní orgán zaměřuje na ty, které lze označit jako usvědčující, tedy na ty, které prokazují skutkovou verzi předestřenou ve fázi prověřování. Z toho lze tedy dovodit závěr, že ne všechny odposlechy, které byly v dotčené trestní věci pořízeny, musí být policejním orgánem nutně označeny za relevantní, tedy zájmové.
6. Žalobce namítl, že dané odposlechy mohou potvrdit jeho obhajobu, tj. zbavit jej viny nebo snížit jeho míru zavinění, eventuálně právní kvalifikace. Mezi nezájmovými hovorů figurují i ty, které se týkají přepravy nezpracovaných tabákových listů. „Osud“ této komodity je pak klíčový ve vztahu k tvrzené trestněprávní kvalifikaci žalobce a dalších odsouzených osob. Obhajoba žalobce zpracovává návrh na obnovu řízení, jejímž předmětem bude – mimo jiné – upozornit na důkazy, které doposud nebyly provedeny, tedy požadované odposlechy. Je

přítom irelevantní, jaká je délka odposlechu účastnických stanic; to nemůže být kladeno k tíži žalobce a bránit jeho snaze dokázat nevinu v trestní věci. Pokud tedy takové odposlechy existují (bez ohledu na to, zda byly subjektivně označeny jako zájmové nebo nezájmové), měla by mít obhajoba žalobce možnost se s nimi seznámit a posoudit jejich relevanci. V opačném případě dochází z porušení zásady kontradiktornosti, tedy principu rovnosti zbraní coby integrální součástí práva na spravedlivý proces.

7. Podle žalobce není policejní orgán garantem toho, že se ve spise nachází veškeré odposlechy, které se týkají projednávaného skutku. Policejní orgán v této spojitosti pracuje výhradně na bázi subjektivního hodnocení, přičemž je motivován hledat důkazy podporující vytýkané jednání, v trestních spisech se vždy jako důkaz objevují toliko odposlechy tzv. usvědčující. Mezi takto charakterizované důkazy a tzv. zájmové odposlechy lze pak dát rovnítko, tedy zájmový odposlech = usvědčující odposlech. Obhajoba by měla možnost vyhodnotit, zda nemají z jejího pohledu shromážděné odposlechy povahu tzv. zájmových odposlechů a zvážit jejich procesní použití. Právu obhajoby nelze nadřadit ochranu třetích osob, a to tím spíše, když je obhajoba ohledně těchto informací vázána povinností mlčenlivosti. I zájmové odposlechy použité jako důkaz v trestním řízení ve většině případů obsahují hovory třetích osob a lze se tedy i u nich hypoteticky obávat porušení soukromí třetích osob.
8. Žalobce poukázal na to, že v mediálně známém trestním řízení označovaném jako „VIDKUN“, které je vedeno Krajským soudem v Ostravě, pobočka v Olomouci pod sp. zn. 29 T 9/2019, byla obžalovanými podána obdobná žádost, přičemž o ní bylo soudem rozhodnuto kladně. Nezájmové odposlechy byly bez dalšího obhajobě zpřístupněny a tato je použila ve prospěch stíhaných osob. Nerozhodně na tom, že se tak stalo v řízení před soudem, je žalobce toho názoru, že to nic nemění na faktu, že tímto způsobem lze v principu postupovat a obhajobě vyhovět.

III. Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný se k žalobě vyjádřil dne 12. 3. 2024. Shrnl procesní stav vyřízení žádosti žalobce ze dne 21. 7. 2023 a setrval na dosavadním postoji, tj. že je nutno zajistit ochranu práva na soukromí třetích osob, které nemají s trestním řízením nic společného. Žalobce by měl alespoň argumentačně doložit, že se nezájmové odposlechy dotýkají a potvrzují jeho obhajobu. Odposlechy obsahují veškeré hovory 36 stanic z období 1 roku, žalobce odposlouchávaný nebyl. V řízení před soudem žalobce mohl navrhnout důkaz přehráním všech záznamů. V nynější věci již řízení neprobíhá. Co se týče trestní věci „VIDKUN“, bez znalosti konkrétních informací je možné pouze předpokládat, že žádosti bylo vyhověno před odsouzením obžalovaných a uzavřením celé trestní věci. Okolnosti posouzení relevantnosti nezájmových odposlechů mohly být zcela rozdílné.
10. Žalovaný dále uvedl, že u zájmových odposlechů žádné třetí osoby nevystupovaly, jednalo se výhradně o vzájemné hovory spolupachatelů nebo osob majících prospěch z prověřované trestné činnosti.
11. Podotkl, že se žalobcem nevede již žádné řízení, neboť trestní řízení, v němž byly záznamy použity, bylo ukončeno rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 12. 2019, č. j. 34 T 7/2017 ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 25. 1. 2023, č. j. 5 To 54/2020. V daném případě postupovala složka žalovaného na základě trestního řádu jako orgán činný v trestním řízení, nikoliv jako správní orgán. Žalovaný má za to, že daný postup patří do dozorové činnosti státního zástupce v dané trestní věci, nejedná se tedy o zásah správního orgánu dle § 82 s. ř. s. Podle žalovaného má také žalobce možnost domáhat se

ochrany v trestním řízení, kde může uplatnit svá práva. Žaloba je tak dle žalovaného nepřijatelná i dle § 85 s. ř. s.

IV. Změna žalobního typu

12. Městský soud v Praze usnesením ze dne 6. 5. 2024, č. j. 10 A 15/2024 – 27 výrokem I. poučil procesní strany o svém právním názoru, že žalobce se ochrany proti správním aktům žalovaného ze dne 21. 8. 2023, č. j. 35005-3/2023-9000000-755.3 a ze dne 13. 11. 2023, č. j. 53529/2023-9000000-711 může domoci žalobou proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. a výrokem II. vyzval žalobce k úpravě žaloby v souladu s tímto poučením.
13. Žalobce podáním ze dne 14. 5. 2024 žalobu upravil tak, že se domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 8. 2023, č.j. 35005-3/2023-9000000-755.3, kterým byla odmítnuta žádost o poskytnutí nezájmových odposlechů a ze dne 13. 11. 2023, č.j. 53529/2023-9000000-711, kterým byla zamítnuta stížnost na postup celního orgánu. K tomu navíc oproti předchozímu řízení uvedl jen tolik, že dle zákona č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím nelze vyhovět žádosti o informace pokud jsou splněny podmínky dle § 7, § 8a, § 9, § 11 odst. 1 písm. g), odst. 4 a odst. 6 tohoto zákona. V daném případě nebyl naplněn žádný z předpokladů odmítnutí poskytnutí požadovaných informací – nezájmových odposlechů, přičemž celní orgán jednal v rozporu se zákazem libovůle, když informace žalobci neposkytl.
14. Žalovaný se k věci již nevyjádřil.

V. Posouzení věci Městským soudem v Praze

15. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas (dne 7. 2. 2024 tj. ve lhůtě dvou měsíců od doručení napadeného rozhodnutí dne 12. 12. 2023), osobou k tomu oprávněnou, a jedná se o žalobu přípustnou, splňující všechny formální náležitosti na ni kladené. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal na základě skutkového i právního stavu v době vydání rozhodnutí správního orgánu a v mezích uplatněných žalobních bodů v souladu s § 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném a účinném znění (dále jen “s. ř. s.”), jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti.
16. O podané žalobě soud rozhodl bez jednání v souladu s § 77 odst. 2 s. ř. s., neboť shledal, že žalobou napadené rozhodnutí je jako celek nicotné.
17. Jak již soud vyložil ve svém usnesení ze dne 6. 5. 2024, č. j. 10 A 15/2024 – 27, žalobce svou procesní obranu soustředí proti dvěma správním aktům žalovaného - odmítnutí žádosti o poskytnutí nezájmových odposlechů (k čemuž došlo aktem žalovaného - informací k žádosti ze dne 21. 8. 2023) a zamítnutí stížnosti na postup celního orgánu (k čemuž došlo úkonem žalovaného - vyjádřením k podnětu k prošetření jednání příslušníka celní správy ze dne 13. 11. 2023).
18. Podle § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky je žalovaný orgánem celní správy, který má ve věcech vymezených trestním řádem postavení policejního orgánu (dále jen „pověřený celní orgán“).
19. Podle § 2 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, se tento zákon nevztahuje na poskytování informací o údajích vedených v centrální evidenci účtů a v navazujících evidencích, informací, které jsou předmětem průmyslového vlastnictví, a dalších informací, pokud zvláštní zákon upravuje jejich poskytování, zejména vyřízení

žádosti včetně náležitostí a způsobu podání žádosti, lhůt, opravných prostředků a způsobu poskytnutí informací.

20. Takovou výlukou ze zákona o svobodném přístupu k informacím je nahlížení do spisu. Podle ustálené judikatury správních soudů je nahlížení do trestního spisu podle § 65 odst. 1 trestního řádu komplexně upraveným postupem, jímž může účastník řízení získat informace. Ve spojení s § 2 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím je proto vyloučeno, aby účastník trestního řízení žádal o informace v režimu zákona o svobodném přístupu k informacím (viz rozsudky NSS ze dne 1. 12. 2010, čj. 1 As 44/2010-104, č. 2241/2011 Sb. NSS, bod 24, nebo ze dne 4. 10. 2011, čj. 2 As 93/2011-79, bod 24, 10 As 361/2019– 29, bod 13).
21. Z procesních podání stran a ze správního spisu vyplývá, že žalobce v bodě 8 své žádosti ze dne 21. 7. 2023 požádal žalovaného jako policejní orgán o poskytnutí tzv. nezájmových odposlechů pořízených v trestním řízení. Ty jsou ovšem dle § 88 odst. 6 a 7 zákona č. 140/1961 Sb., trestní řád uchovávány mimo spis. Že tomu tak je i v tomto případě, není mezi stranami sporné – žalovaný to uvádí sám ve sdělení ze dne 21. 8. 2023. Žalobce tedy jednak formulací své žádosti ani nepožádal o nahlížení do trestního spisu a rovněž svou žádost vztáhl k záznamům, které součástí trestního spisu nejsou. Ostatně i ze sdělení Národní centrály proti organizovanému zločinu vůči žalobci ze dne 18. 7. 2023, která je založena ve správním spisu, vyplývá, že tyto odposlechy jsou u policejního orgánu, nikoliv v trestním spisu.
22. Jelikož postup dle § 88 odst. 6 a 7 trestního řádu – např. ve srovnání s nahlížením do trestního spisu – neobsahuje natolik komplexní úpravu, jak vyžaduje ustanovení § 2 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím (zejména kdo je oprávněn žádat o tyto záznamy, postup při vyřízení žádosti včetně náležitostí a způsobu podání žádosti, důvody k odepření žádosti, lhůty, opravné prostředky a způsobu poskytnutí informací), soud je toho názoru, že výluka z poskytování informací dle § 2 odst. 3 InfZ se ve vztahu k tzv. nezájmovým odposlechům podle § 88 odst. 6 a 7 trestního řádu proto neuplatní.
23. Na žádost žalobce ze dne 21. 7. 2023 je tedy dle názoru soudu nezbytné nahlížet jako na žádost o informace v režimu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.
24. Žalovaný jako pověřený celní orgán, byť v trestní věci vystupoval jako policejní orgán, má proto k této žádosti postavení povinného správního orgánu dle § 2 odst. 1 citovaného zákona. Obdobně např. i informace z dozorového spisu státního zastupitelství v trestní věci podléhají režimu zákona o svobodném přístupu k informacím (byť samozřejmě s předvídanými mezemi dle § 11 tohoto zákona) – srov. body 29 a 31 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 10. 2011, čj. 2 As 93/2011-79.
25. Ze správního spisu i z procesních podání obou stran vyplývá, že žalovaný žádost žalobce odmítl dne 21. 8. 2023, pod č. j. 35005-3/2023-9000000-755.3. Žalovaný v tomto sdělení nijak neuvedl, v jakém procesním režimu o žádosti žalobce rozhodl. K důvodu odepření zpřístupnění záznamů v zásadě pouze uvedl, že hlavním důvodem, proč dochází k odlišení důkazně významných záznamů odposlechu od těch, které jako důkaz použity být nemají, a jejich odděleného uložení a uchovávání, je zajištění ochrany práv třetích osob, které nemají s trestním řízením nic společného a jejichž záznamu hovoří (nedůkazní) je na „archivním“ nosiči zaznamenán a uložen. Vzhledem k tomu je podle žalovaného vyloučeno, aby policejní orgán poskytl „archivní“ nosič, k pořízení jeho kopie. Takovým postupem by orgány činné v trestním řízení zásadním způsobem porušily nejen § 88 odst. 6 zákona č. 141/1961 Sb., ale

i právo třetích osob na ochranu jejich soukromí, neboť poskytnutím kopie „archivního“ nosiče se tento dostává zcela mimo kontrolu OČTŘ.

26. Byť žalovaný žádost vyřídil neformálním aktem, podstatné je to, že z tohoto správního aktu vyplývá, že jeho zřejmý postoj k žádosti žalobce – tj., že poskytnutí informací odmítl – a dále odůvodnění odmítnutí žádosti, tj. důvodů k odepření informací. Jedná se proto o rozhodnutí v materiálním smyslu dle § 65 s. ř. s. o odmítnutí žádosti dle § 15 odst. 1 InfZ (srov. např. bod 22 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2019, č. j. 2 As 157/2018 – 46, bod 13 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2020, č. j. 9 As 24/2020 – 30).
27. Přípustným opravným prostředkem proti rozhodnutí o odmítnutí žádosti je odvolání – srov. § 16 odst. 1 InfZ. Žalobce proti tomuto rozhodnutí skutečně podal opravný prostředek – nazvaný jako stížnost, v níž vyložil svůj nesouhlas se závěry policejního orgánu. Patrně proto, že žalovaný v rozhodnutí o odmítnutí žádosti ze dne 21. 8. 2023 neuvedl, v jakém procesním režimu o žádosti žalobce rozhodl, proto žalobce sám podřadil svou stížnost obecně pod procesní režim § 37 (podání), § 175 (stížnost) správního řádu či § 261 daňového řádu – srov. odst. 4 stížnosti ze dne 6. 9. 2023. I v tomto případě je pak podstatné to, že z podání vyplývá vůle žalobce uplatnit procesní obranu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 8. 2023 o odmítnutí žádosti. Dle obsahu podání jde tedy o odvolání (srov. § 37 odst. 1 správního řádu). Absence poučení o opravném prostředku pak má za následek, že odvolací lhůta činila 90 dnů (dle § 83 odst. 2 správního řádu), žalobce proto odvolání (stížnost) proti rozhodnutí o odmítnutí žádosti podal dne 6. 9. 2023 nepochybně včas.
28. Žalovaný tento opravný prostředek - stížnost zamítl dne 13. 11. 2023, přičemž jeho sdělení nazvané (*„Vyjádření k podnětu k prošetření jednání příslušníka celní správy“*) bylo doručeno žalobci 12. 12. 2023. Žalovaný v tomto sdělení má za to, že žádost žalobce byla odmítnuta postupem dle § 88 odst. 6 trestního řádu, stížnost podle žalovaného byla podána chybně dle správního a daňového řádu. Žalovaný setrval na tom, že podle § 88 odst. 6 trestního řádu je ostatní záznamy policejní orgán povinen označit a spolehlivě uschovat tak, aby byla zajištěna ochrana před neoprávněným zneužitím záznamů, jejichž záznam hovoru (nedůkazní) je na archivním nosiči zachycen a uložen. Zejména je nutno zajistit ochranu práva těchto osob na soukromí. V trestní věci bylo 36 akcí, kdy archivní nosiče obsahují minimálně desítky hodin odposlechnů, kdy archivní nosič obsahuje veškeré hovory a z tohoto nosiče byly pořizovány důkazní hovory, které jsou doloženy k trestnímu spisu. Navíc žalobce odposloucháván nebyl, o čemž byl i zpraven. Zdůraznil, že věc byla pravomocně již rozhodnuta dne 25. 1. 2023, neprobíhá ani přípravné a ani jiné řízení. V řízení by byl žalobce oprávněn navrhnout důkaz přehráním všech záznamů a bylo by na soudu, zda důkaz provede. Proto patrně bylo vyhověno obdobné žádosti v kauze VIDKUN. Žalovaný uvedl, že u zájmových odposlechnů nebyly zaznamenány rozhovory třetích osob, jednalo se výhradně o vzájemné hovory spolupachatelů, nebo osob majících prospěch z prověřované trestné činnosti (odběratele atd.).
29. Byť žalovaný o stížnosti rovněž rozhodl ve formě neformálního sdělení, podstatné je, že i z tohoto správního aktu vyplývá jeho zjevný postoj – tj. že potvrdil postup pro odmítnutí žádosti o zpřístupnění tzv. nezájmových odposlechnů a vyložil i důvody, pro které aproboval předchozí postup. Jedná se tedy i v tomto případě materiálně o rozhodnutí o opravném prostředku.

30. Soud již výše vyložil, že na žádost žalobce ze dne 21. 7. 2023 je nutno nahlížet jako na žádost, které měla být vyřízena v režimu zákona o svobodném přístupu k informacím. To z důvodu, že trestní řád neobsahuje žádnou komplexní úpravu pro vyřízení žádosti o zpřístupnění tzv. nezájmových odposlechů včetně procesní obrany proti odepření tohoto přístupu. Soud je proto toho názoru, že žalobce se může domoci procesní obrany proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 8. 2023, č. j. 35005-3/2023-9000000-755.3 a ze dne 13. 11. 2023, č. j. 53529/2023-900000-711 žalobou proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 s. ř. s. Žalovaný materiálně ve věci rozhodl po vyčerpání opravných prostředků v posledním stupni rozhodnutím ze dne 13. 11. 2023, jedná se proto o žalované rozhodnutí, kterým se závazně určují jeho práva (srov. § 65 odst. 1 soudního řádu správního).
31. O žádosti žalobce i o jeho odvolání tak rozhodl v obou případech žalovaný Generální ředitelství cel - v prvním případě dne 21. 8. 2023 jako „*Generální ředitelství cel*“ organizační součást „*odbor 75.5 Pátrání Ostrava, odd. 755.3 – Odhalování daňových podvodů*“, ve druhém případě jako „*Generální ředitelství cel*“.
32. Pro procesní osud nynější věci je pak podstatné to, že o odvolání proti rozhodnutí o odmítnutí žádosti rozhoduje nadřízený orgán (srov. § 16 odst. 1 – 3 InfZ). Kdo je nadřízeným orgánem povinného subjektu, stanovuje mj. ustanovení § 20 odst. 5 InfZ odkazem na definici nadřízeného orgánu dle § 178 správního řádu. Podle § 178 odst. 1 správního řádu nadřízeným správním orgánem je ten správní orgán, o kterém to stanoví zvláštní zákon. Neurčuje-li jej zvláštní zákon, je jím správní orgán, který podle zákona rozhoduje o odvolání, popřípadě vykonává dozor.
33. Podle § 1 odst. 3 zákona o celní správě č. 17/2012 Sb. je žalované Generální ředitelství cel podřízeno Ministerstvu financí. Nadřízeným orgánem, který měl rozhodnout dle § 16 odst. 3 InfZ o odvolání žalobce, je tedy ministerstvo financí.
34. Podle § 77 odst. 1 správního řádu je nicotné je rozhodnutí, k jehož vydání nebyl správní orgán vůbec věcně příslušný; to neplatí, pokud je vydal správní orgán nadřízený věcně příslušnému správnímu orgánu. Nicotné je dále rozhodnutí, které trpí vadami, jež je činí zjevně vnitřně rozporným nebo právně či fakticky neuskutečnitelným, anebo jinými vadami, pro něž je nelze vůbec považovat za rozhodnutí správního orgánu. Obdobné plyne z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Afs 61/2008-60, ze dne 26. 3. 2008, č. j. 9 Afs 148/2007-53).
35. Ve věci však o odvolání žalobce – stížnosti věcně rozhodl v posledním stupni žalovaný rozhodnutím ze dne 13. 11. 2023, č. j. 53529/2023-900000-711, který k takovému rozhodnutí nebyl vůbec příslušný vzhledem k absenci pravomoci pro rozhodnutí o odvolání.
36. Napadené rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 11. 2023, č. j. 53529/2023-900000-711 je tak nicotné.
37. Na překážku podle názoru soudu pak nejsou ani dva správní akty ministerstva financí ze dne 20. 9. 2023 a ze dne 16. 1. 2024.
38. V prvním případě ministerstvo financí o tomto opravném prostředku žalobce odmítlo věcně rozhodnout. Podání žalobce totiž předně kvalifikovalo jako stížnost dle § 175 správního řádu resp. § 261 daňového řádu tj. nikoliv jako opravný prostředek proti odmítnutí žádosti o informace. Vycházeje z tohoto pojetí ministerstvo pak konstatovalo, že lhůta 60 dní žalovanému v danou dobu k vyřízení stížnosti ještě ani neuplynula, pro předčasnost tedy stížnost nevyřídilo. Tato odpověď ministerstva financí proto nepředstavuje materiální

vyřízení opravného prostředku žalobce proti prvostupňovému rozhodnutí a nevytvořila překážku věci rozhodnuté. Žalobce ostatně ministerstvu financí zaslal stížnost na vědomí a svou procesní obranu soustředil k žalovanému.

39. Ve druhém případě ministerstvo posuzovalo stížnost žalobce, kterou uplatnil právě až proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 11. 2023. Ministerstvo financí v této souvislosti neshledalo pravomoc ve věci rozhodnout. Uvedlo, že žádost žalobce ze dne 5. 1. 2024 byla dle obsahu posouzena jako žádost o přezkum postupu policejního orgánu, v daném případě reprezentovaného pověřenými orgány celní správy, při odepření práva na nahlížení do spisu dle § 65 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů. Ministerstvo uzavřelo, že postup policejního orgánu může dle uvedeného ustanovení trestního řádu přezkoumat jen dozorcující státní zástupce.
40. Těmito sdělením tak ministerstvo financí věcně vůbec nerozhodlo o opravném prostředku žalobce ze dne 6. 9. 2023 nazvaném jako stížnost. Ministerstvo v obou případech neshledalo důvod k věcnému přezkumu žalobcových námitek proti postupu správního orgánu I. stupně. Obě sdělení ministerstva financí tak ani materiálně nepředstavují rozhodnutí o stížnosti žalobce ze dne 6. 9. 2023 a vůči rozhodnutím ze dne 21. 8. 2023 a ze dne 13. 11. 2023 nevytvořily překážku věci rozhodnuté. Ostatně právě proto, že žalovaný v rozhodnutí ze dne 13. 11. 2023 v konečném důsledku vyložil důvody, pro které shledal za správné odmítnutí žádosti žalobce o zpřístupnění nezájmových odposlechů, žalobce brojí právě proti tomuto rozhodnutí.

VI. Závěr a náklady řízení

41. Městský soud v Praze je toho názoru, že žalobce svou žádostí o zpřístupnění nezájmových odposlechů požádal o informace z trestního spisu, kterou měl žalovaný vyřídit jako povinný orgán postupem dle zákona o svobodném přístupu k informacím. Žalovaný tuto žádost odmítl rozhodnutím ze dne 21. 8. 2023, č. j. č. j. 35005-3/2023-9000000-755.3 dle § 15 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím. Žalovaný rozhodnutím – sdělením ze dne 13. 11. 2023, č. j. 53529/2023-900000-711 poté rozhodl o opravném prostředku (který žalobce označil jako stížnost) proti odmítnutí žádosti jako věcně nepřislušný orgán. Věcně příslušným orgánem k rozhodnutí o odvolání proti rozhodnutí o odmítnutí žalobcovy žádosti o informace je totiž ministerstvo financí jako nadřízený orgán žalovaného.
42. Rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 11. 2023, č. j. 53529/2023-900000-711 je nicotné, soud proto výrokem I. podle § 76 odst. 2 s. ř. s. vyslovil jeho nicotnost. Žalovaný v souladu s tímto právním názorem soudu následně postoupí opravný prostředek žalobce (stížnost ze dne 6. 9. 2023) nadřízenému orgánu – ministerstvu financí k rozhodnutí o odvolání dle § 16 zákona o svobodném přístupu k informacím. V tomto řízení pak ministerstvo financí posoudí, zda jsou u žádosti dány důvody k odmítnutí informací zejména dle § 11 InfZ. K této otázce se soud nyní nevyjádřil, vzhledem k procesnímu vyústění, kdy hodnotil pouze to, jakým právním režimem se žalobcova žádost řídí a kdo má pravomoc o ní rozhodnout.
43. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl procesně úspěšný, přísluší mu proto náhrada nákladů řízení proti procesně neúspěšnému žalovanému.
44. Žalobcovy náklady řízení spočívají jednak v zaplaceném soudním poplatku ve výši 3.000 Kč. Další část náhrady spočívá v odměně za poskytnutí právních služeb advokátem JUDr. Tomáše Vymazala. Přiznaná odměna spočívá podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. advokátního tarifu v náhradě za úkony příprava a převzetí věci,

sepisu žaloby a sepisu změny žalobního typu k výzvě soudu ve výši 3.100 Kč za jeden úkon (§ 7, § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu) a v paušální náhradě nákladů advokáta za tento úkon ve výši 300 Kč podle ustanovení § 13 advokátního tarifu, celkově tedy 3 x 3.400 Kč, tj. **10.200 Kč**. Advokát doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, částka za zastoupení se tedy zvyšuje o **2.142 Kč** odpovídající této dani. Celkově tedy městský soud výrokem II. přiznal žalobci náhradu nákladů ve výši **15.342 Kč** (3000 + 12.342 Kč) a k její výplatě stanovil žalovanému přiměřenou lhůtu.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, a to v tolika vyhotoveních (podává-li se v listinné podobě), aby jedno zůstalo soudu a každý účastník dostal jeden stejnopis. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 30. září 2024

JUDr. Jaromír Klepš v.r.
předseda senátu